

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๕๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
กับการเปลี่ยนแปลง

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว
ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

เราจะเรียนเรื่อง :

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

เพื่อ : บอกพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

ที่สำคัญของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ถูกต้อง

Part ๐๑

ภูมิหลัง

ราชวงศ์สุพรรณภูมิ

๑๕ ปี

สมเด็จพระนครินทราธิราช
(เจ้านครอินทร์)

- พระนามเดิม เจ้าสาม ครองเมืองพิษณุโลก

- เจ้าอ้าย ครองเมืองสุพรรณ เจ้ายี่ ครองแพรภครีราชา

- เกิดการนองเลือดตั้งแต่ต้นรัชกาล

ทำบุญล้างเลือด โดยการสร้าง**วัดราชบูรณะ**

- การศึกกับเขมร

- กวาดต้อนข้าราชการ นักปราชญ์ ช่างฝีมือ และรูปหล่อพระโคสิงห์สัตว์ต่าง ๆ กลับมา กรุงศรีอยุธยา

ราชวงศ์สุพรรณภูมิ

๒๔ ปี

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒
(เจ้าสามพระยา)

วัดราชบูรณะ

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

วัดมหาธาตุ

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

เป็นใคร ?

Part ๐๒

พงศาวลี : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

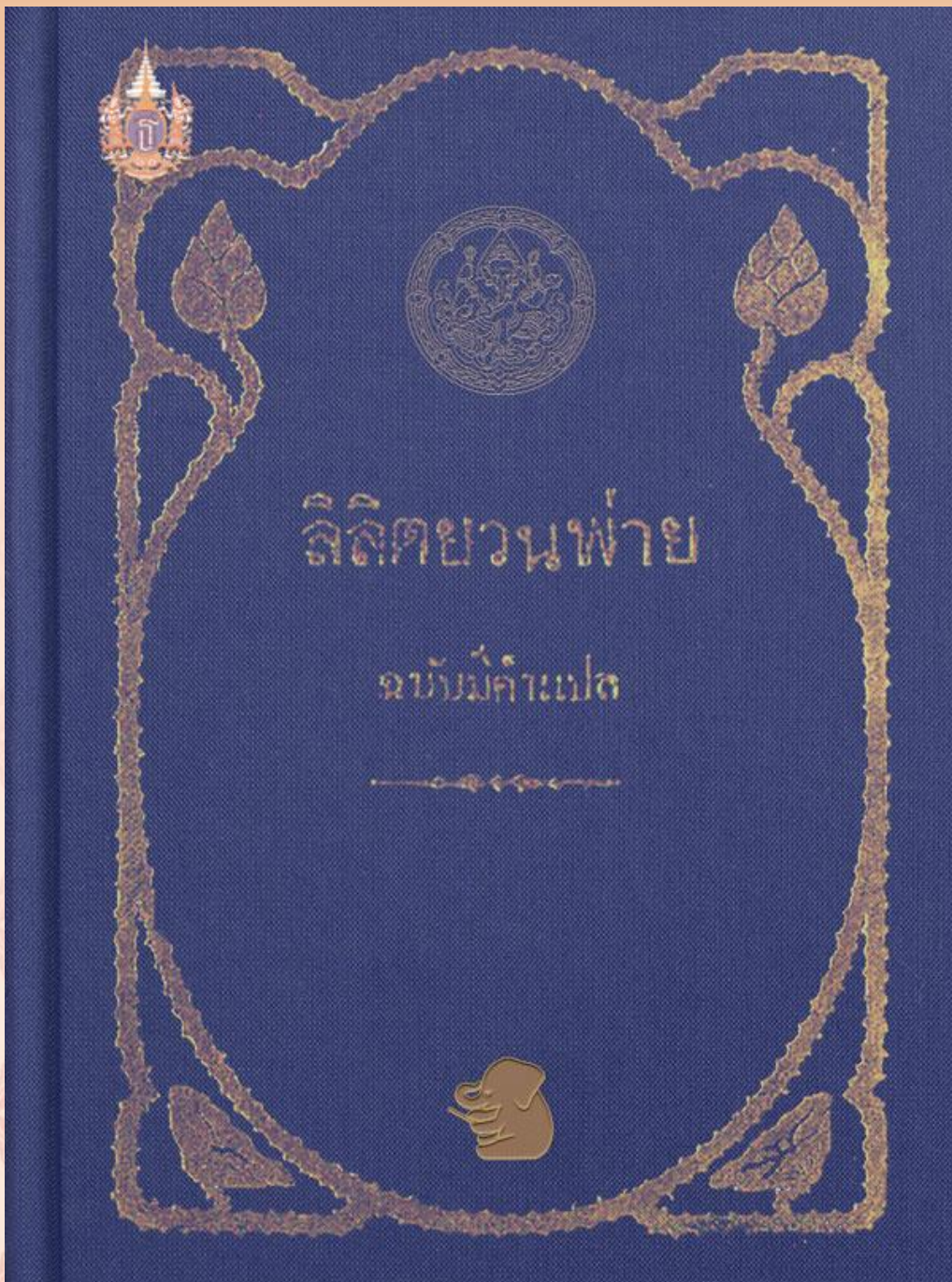
พระราชบิดา

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒
(เจ้าสามพระยา)

พระราชมารดา

เจ้าหญิงจากเมืองสุโขทัย

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

ทุ่งอุทัย

พุทธศักราช ๑๙๗๔

๑ แถลงปางปิ่นภูบาล

บิตุราช

ยังยโสธรคล้อย

คลีพล

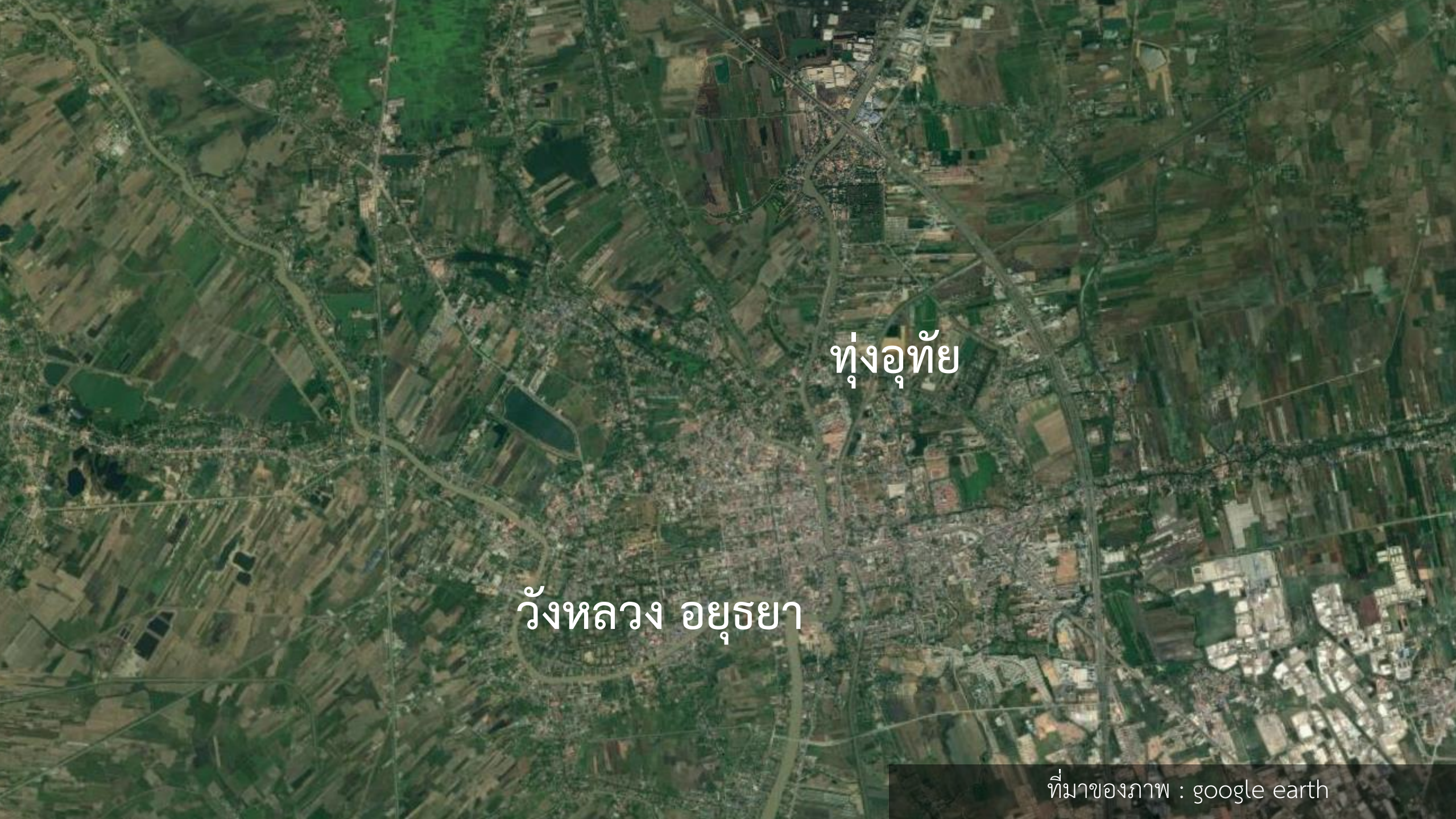
๑ แถลงปางพระมาตรไต้

สมภพ ท่านนา

แดนด้าบลพระอุทัย

ท่งกว้าง

ทุ่งอูทัย

วังหลวง อยุธยา

ที่มาของภาพ : google earth

พงศาวลี : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

พระราชบิดา

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒
(เจ้าสามพระยา)

พระราชมารดา

เจ้าหญิงจากเมืองสุโขทัย

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

จุลศักราช ๗๙๓ กุนศก

พุทธศักราช ๑๙๗๔

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

เคยใช้พระนามว่า

สมเด็จพระราเมศวร !

“คักราช ๘๐๑ ปีมะแม เอกศก
สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้า
ก็ให้ชุมพราหมณาจารย์
แลท้าวพรญาเสนามาตย์ทั้งหลาย
เล่นมหามหรสพ
ตั้งพระราชพิธีโกษรกรรม
สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชกุมารท่าน
และประสาทพระนาม ...
สมเด็จพระราเมศวร
บรมไตรโลกนาถบพิตร”

สมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ระลึกในวาระ ๙๐ ปี ภิรมย์มงคลท่านผู้หญิงจันทรวรรณ สุนทวงศ์ ณ อยุธยา

๙๘๔๙๒

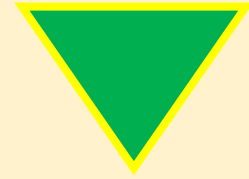
ประวัติศาสตร์อยุธยา จากพระราชพงศาวดาร

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา
ฉบับปลีกและฉบับความย่อ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าและการอ้างอิงเท่านั้น
For educational use and reference only

- พระนามเดิม สมเด็จพระเชษฐาธิราช

- สถาปนาเป็น

สมเด็จพระราเมศวร

ตำแหน่งพระมหาอุปราชแห่งกรุงศรีอยุธยา
(ขึ้นเป็นกษัตริย์ในอนาคต)

รูปหล่อครึ่งพระองค์สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

ประดิษฐาน ณ ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (หลังเดิม)

ราชวงศ์สุพรรณภูมิ

๕๐ ปี

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

- พระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์นานที่สุดของอยุธยา
- สุขุขทัย + อยุธยา
- งานศิลปะยุคนี้ได้รับอิทธิพลสุขุขทัยเป็นอย่างมาก ทำให้ศิลปะอยุธยาอ่อนช้อยลง

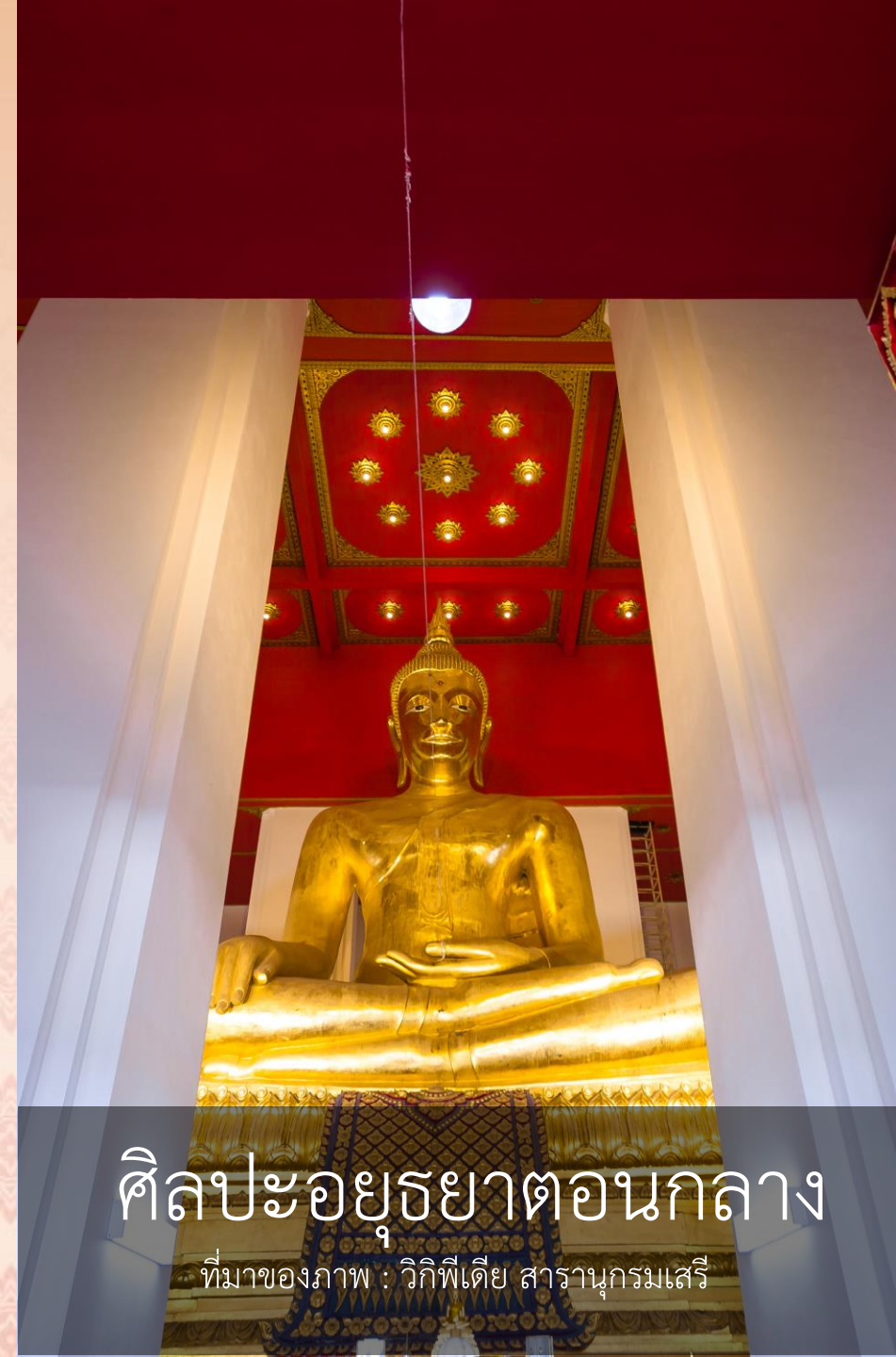
ศิลปะอยุธยาตอนต้น

ที่มาของภาพ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

ศิลปะสุโขทัย

ที่มาของภาพ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

ศิลปะอยุธยาตอนกลาง

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

Part ๐๓

พระราชกรณียกิจของ
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

พระนครบาล

ธรรมาธิกรณ์

โกษาธิบดี

เกษตรราธิการ

ก่อนการปฏิรูป

- กรม ภาษาเขมร แปลว่า กลุ่ม พวก หมายถึง กลุ่มในระบบราชการ
- กรมที่เป็นเสาหลักของอาณาจักร มี ๔ กรม เรียกว่า “จตุสดมภ์”

กษัตริย์

การปฏิรูปส่วนกลาง

ตามพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง

กรมมหาดไทย

จตุสดมภ์

กรมมนตรีทั้ง ๖

- กรมธรรมาการ
- กรมภูษามาลา
- กรมพระคลังมหาสมบัติ
- กรมพระอาลักษณ์
- กรมพราหมณ์หลวง
- กรมพระคชบาล

กรมพระกลาโหม

*ระบบใหม่ที่ออกมา เพื่อมิให้
ขุนนางคนใดใหญ่เกินไป

บรรดาศักดิ์ขุนนางไทย

ศักดินา

ถ้า ๔๐๐

ไม่ต้องไปขึ้นศาล
ด้วยตนเอง

พัว
หมื่น

ขุน

หลวง

พระ

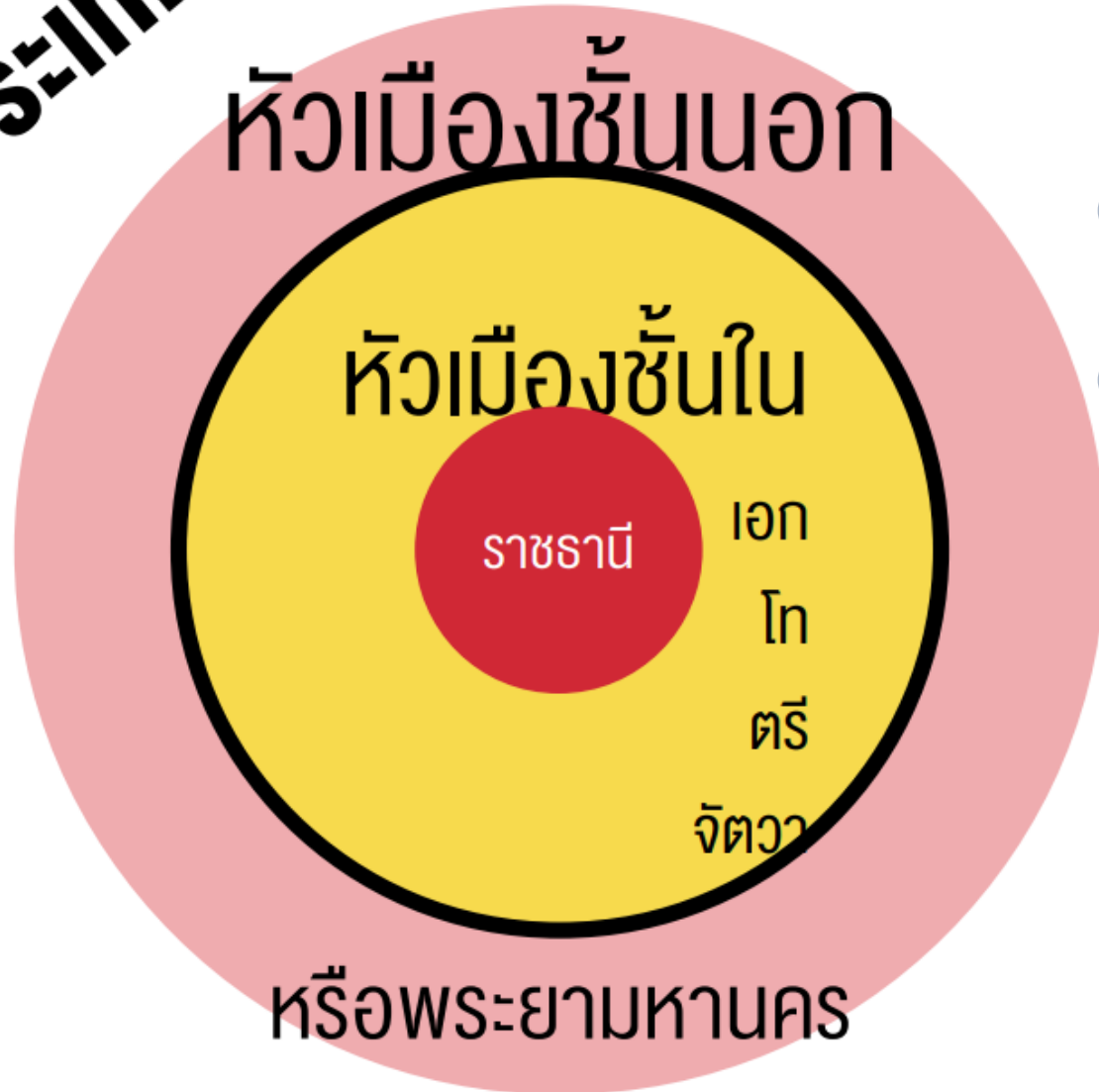
พระยา

เจ้าพระยา

ศักดินา = เป็นเลขไว้เทียบใน
กระบวนการทางกฎหมาย

๑) เทียบปรับ ๒) เทียบว่าต้องมาขึ้นศาลไหม

ประเทศราช

การปฏิรูปส่วนภูมิภาค

- ถ้าร่วมวัฒนธรรมเดียวกันเป็นชั้นใน
- ถ้านอกวัฒนธรรมเป็นประเทศราช
- ถ้ากึ่งๆ เป็นชั้นนอก
- ยกเลิกเมืองลูกหลวง
- เมืองสำคัญให้มีผู้รัง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ประวัติศาสตร์ชาติไทยและสถาบันพระมหากษัตริย์

ตอน : ปฏิรูปการปกครอง

เผยแพร่โดย : มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เผยแพร่วันที่ ๑๑ พ.ย. ๒๕๖๔

ผนวกสุโขทัยได้โดยสมบูรณ์

สุโขทัยดับแสง

- สรลงสองแคว+ชัยนาท = พิชณุโลก
- ตัดอำนาจเจ้านายสุโขทัย / รื้อระบบราชการใหม่ทั้งหมด
- สุโขทัยถูกอยุธยากลืนโดยสมบูรณ์

ลูกครึ่งสุพรรณภูมิ+สุโขทัย = สิทธิอันชอบธรรม

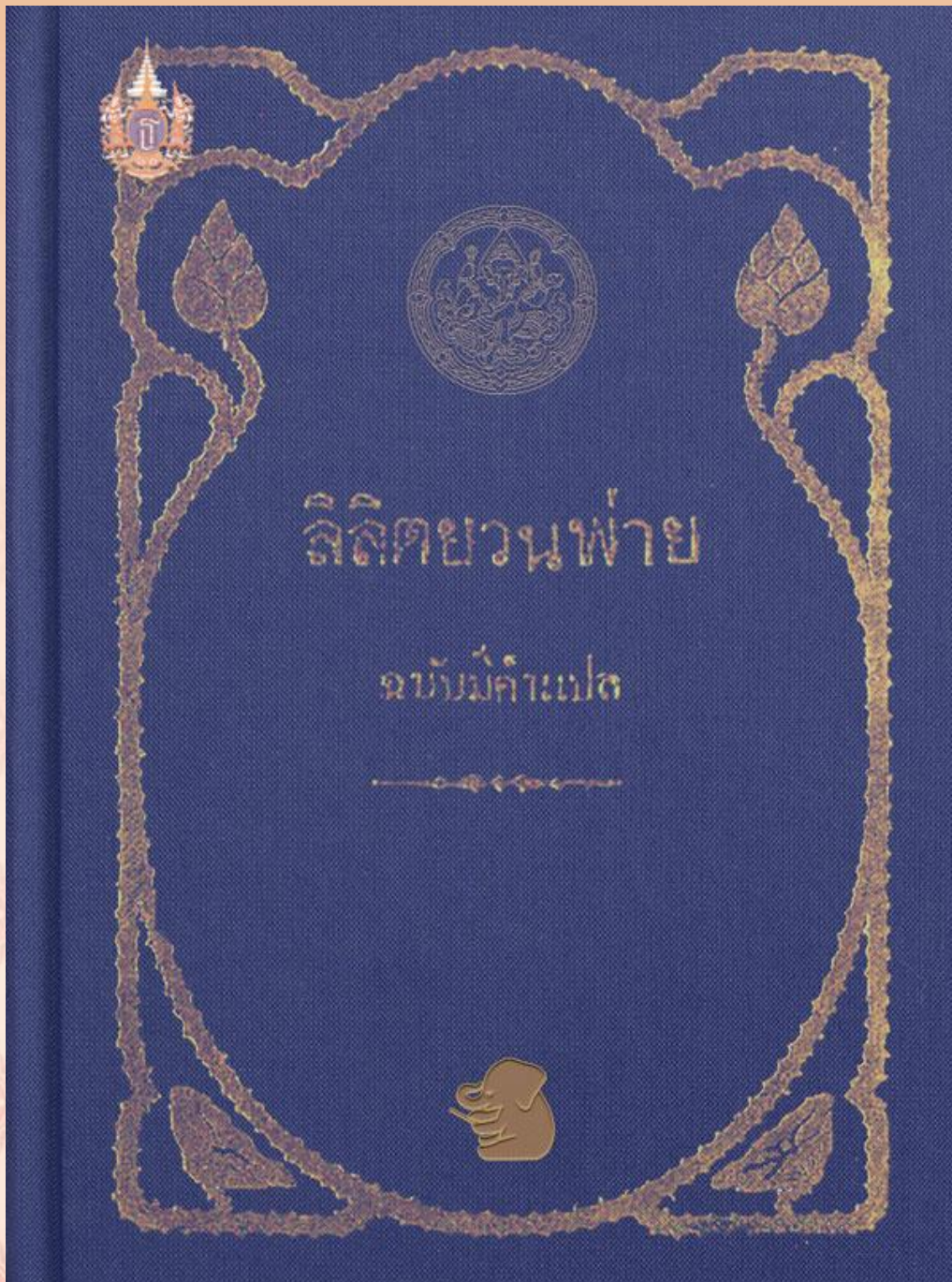
สมเด็จพระนครินทราชาธิราช

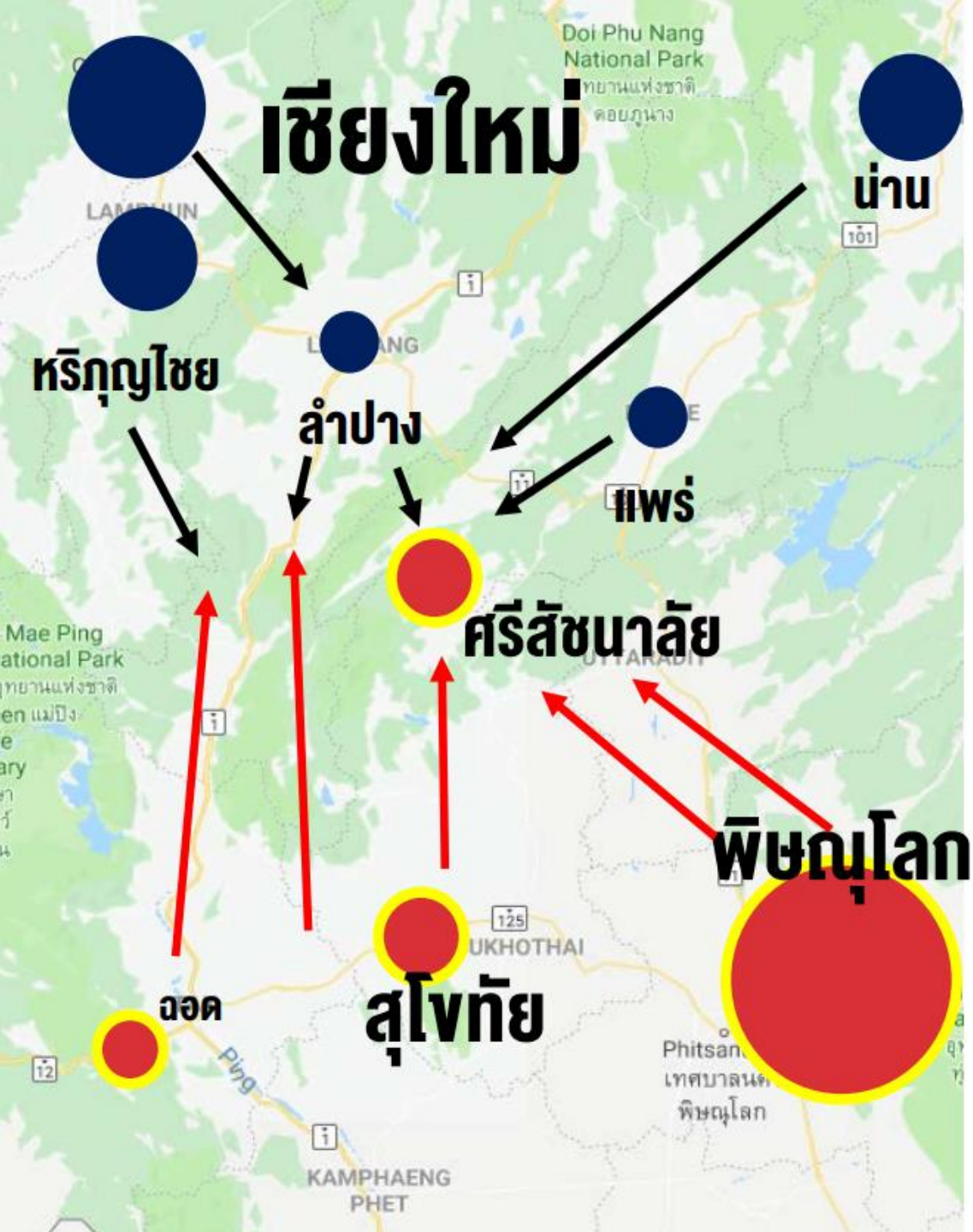
สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒
(เจ้าสามพระยา)

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

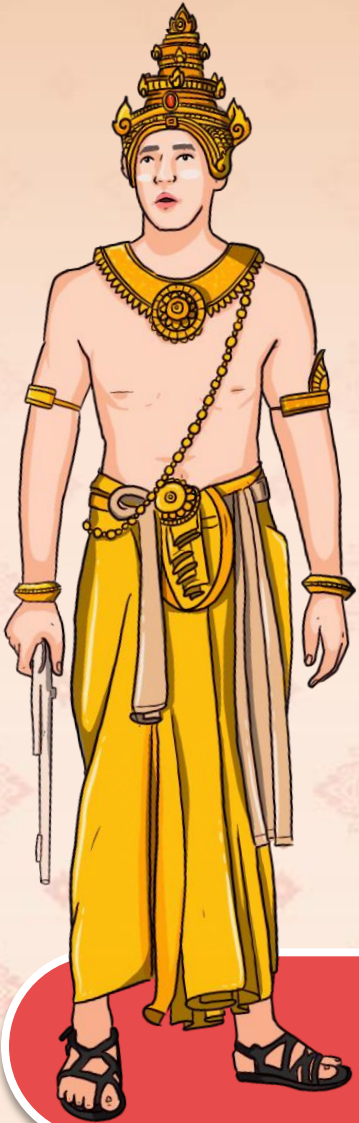
“ธ จึ่งแกล้งแล้งสรwab
รวบเอาอัชฌา
มูรติมามิศร
ด้วยบพิตรเสด็จ
ก็เสด็จมาอุบัติในกระบัตริ
ทวี่ติวงษพงษอภิชาติ
รงบราชรีปู”

สงครามยวนพ่าย

- สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถผนวก
สุโขทัยเต็มรูปแบบ ทำให้ต้องทำสงคราม
กับล้านนา
- ต้องประทับที่พิจนุโลกเกือบทั้งรัชกาล
แล้วตั้งพระราชโอรส สมเด็จพระบรม
ราชาธิราชที่ ๓ เป็นกษัตริย์พระองค์ที่ ๒
ที่กรุงศรีอยุธยา

สงครามใหญ่ เชียงใหม่ VS อยุธยา

พระเจ้าติโลกราช

พระบรมไตรโลกนาถ

ชั้นปฏิบัติ

สรุปความรู้จากการศึกษาจาก

สื่อ powerpoint : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
กับการเปลี่ยนแปลง

ใบงานที่ ๓ : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑ นักเรียนศึกษาสื่อ powerpoint เรื่อง : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง
- ๒ นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง : สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

คำชี้แจงกิจกรรมครูปลายทาง

- ๑ ครูแจกใบงานให้นักเรียนศึกษาและลงมือทำ
- ๒ ครูอ่านคำสั่งในใบงาน
- ๓ ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๓ เรื่อง สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อโยธยาศรีรามเทพนคร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๕๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
แล้วตอบคำถาม

๑) สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงประกอบ
พระราชกรณียกิจที่สำคัญให้กับกรุงศรีอยุธยา
อย่างไร

ที่มา http://ayutaya2538.blogspot.com/p/blog-page_11.html

๒) ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องใด

๓) นักเรียนจะนำแบบอย่างที่ดีของพระองค์ไปปฏิบัติอย่างไร

ใบงานที่ ๓

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑

[illegible]

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๒

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

๑. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญให้กับกรุงศรีอยุธยาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

๒. ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

๓. นักเรียนจะนำแบบอย่างที่ดีของพระองค์ไปปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนนำเรื่องที่ได้ศึกษามาสรุปในรูปแบบ Graphic Organizers
ดังตารางต่อไปนี้

R (Reflexion) สะท้อนคิด	C (Connect) ความสัมพันธ์ต่อนักเรียน	A (Applied) นำไปปรับใช้

เฉลย

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนครินทราธิราชแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

**๑. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงประกอบพระราชกรณียกิจ
ที่สำคัญให้กับกรุงศรีอยุธยาอย่างไร**

.....

.....ทรงปฏิรูปการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน.....

.....โดยรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง.....

.....

เฉลย

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนครินทราธิราชแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

๒. ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องใด

.....
ทำให้อยุธยาเป็นอาณาจักรที่มั่นคงมีความเจริญรุ่งเรือง
.....

.....
คิดอย่างรอบคอบ คิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่า
.....

.....
ประโยชน์ส่วนตน
.....

เฉลย

ใบงานที่ ๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนครินทราธิราชแล้วบันทึกลงในแผนภาพ

๓. นักเรียนจะนำแบบอย่างที่ดีของพระองค์ไปปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนนำเรื่องที่ได้ศึกษามาสรุปในรูปแบบ Graphic Organizers ดังตารางต่อไปนี้

R (Reflexion) สะท้อนคิด	C (Connect) ความสัมพันธ์ต่อนักเรียน	A (Applied) นำไปปรับใช้

สรุปบทเรียน

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
กับการเปลี่ยนแปลง

สรุปบทเรียน

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๘ แห่งอาณาจักรอยุธยา ผู้ออกแบบระบบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยแบ่งเป็นสมุหนายกและสมุหพระกลาโหม ซึ่งถูกใช้เป็นแม่แบบการปกครองสืบเนื่องต่อมาอีกเป็นเวลากว่า ๔๐๐ ปี (จนถึงสมัยรัชกาลที่ ๕) และการตราพระราชกำหนดคักดินา ซึ่งทำให้มีการแบ่งแยกสิทธิ และหน้าที่ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป

บทเรียนครั้งต่อไป

สงครามคราวเสียสมเด็จพระสุริโยทัย

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่

<https://www.dltv.ac.th>

เพราะมือดี....

จึงมีปัจจุบัน...